

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ЗМІЦНЕННЯ СПІЛЬНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ

**ЗБІРНИК
ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ЗА МАТЕРІАЛАМИ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Запоріжжя
24 Жовтня 2025 р.**

Co-funded by
the European Union

STRENGTHENING THE EU COMMON VALUES THROUGH
THE POLICY OF MULTILINGUALISM IN THE EDUCATION
AND TRAINING OF FUTURE TEACHERS

Erasmus+
Jean Monnet Modules

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Мукачівський державний університет

Одеський національний технологічний університет

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Ніжинський державний педагогічний університет імені Миколи Гоголя

Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна
академія» Запорізької обласної ради

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

“ЗМІЦНЕННЯ СПІЛЬНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ”

ЗБІРНИК

**ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ЗА МАТЕРІАЛАМИ III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**в рамках реалізації проекту Erasmus+ Модуль Жана Моне “Зміцнення
спільних цінностей ЄС через політику багатомовності в освіті та
підготовці майбутніх вчителів”, 101083321 - SEUCV ETT -
ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH**

Запоріжжя, 24 Жовтня 2025 р.

Co-funded by
the European Union

STRENGTHENING THE EU COMMON VALUES THROUGH
THE POLICY OF MULTILINGUALISM IN THE EDUCATION
AND TRAINING OF FUTURE TEACHERS

Erasmus+
Jean Monnet Modules

УДК 37.014.24(4)+(477)(043.2)

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 4 від «31 жовтня 2025 р.)

ДК 37.014.24(4)+(477)(043.2)

З-69

Зміцнення спільних європейських цінностей через освіту : збірник тез доповідей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (24 жовтня 2025 р., м. Запоріжжя). – Запоріжжя : Вид-во МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2025. – 440 с.

ISBN 978-617-7346-80-6

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Зміцнення спільних європейських цінностей через освіту», організованої та проведеної в рамках імплементації Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького проекту Erasmus+ Модуль Жана Моне “Зміцнення спільних цінностей ЄС через політику багатомовності в освіті та підготовці майбутніх вчителів”, 101083321 - SEUCV ETT - ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH. Учасниками конференції розглянуто питання впливу спільних цінностей ЄС на розвиток нової проєвропейської початкової та середньої загальної освіти в Україні, проаналізовано Європейські виміри сталого розвитку української вищої освіти, досліджено соціально-педагогічні виміри інклюзивної освіти в країнах Європейського Союзу. Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Наталя Фалько – доктор психологічних наук, професор (голова), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Ольга Гончарова – кандидат педагогічних наук, доцент (співголова), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Аліна Маслова – кандидат педагогічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Юлія Шевченко – доктор педагогічних наук, професор, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Галина Олейнікова - кандидат філологічних наук, доцент, Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Євген Топалов – старший викладач, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2025

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

та партнерської взаємодії викладача і студента. Самостійна робота забезпечує не лише засвоєння знань, а й формування конкурентоспроможного, мобільного та готового до професійного зростання педагога, здатного адаптуватися до викликів сучасного суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гуревич Р.С., Коношевський Л.Л., Коношевський О.Л., Кобися В.М., Кобися А.П. Самостійна робота майбутніх учителів математики з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. (2023). *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 67, 15-35. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-67-15-35>
2. Ільченко А.М., Подлесна Г.В. Особливості організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти в процесі вивчення соціально-гуманітарних дисциплін. *Вища освіта у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2018. С. 185-194.
3. Нагрибельна, І. А. Самостійна робота в системі підготовки майбутніх учителів початкових класів до навчання української мови : монографія / І. А. Нагрибельна. – Херсон, 2016. – 348 с.

Кас'яненко О.М.
Мукачівський державний
університет

СТРАТЕГІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

З європейського досвіду можна сказати, що вчитель може використовувати в процесі викладання-навчання-оцінювання різні стратегії і корисні втручання: перш за все, він повинен враховувати створення афективно-позитивного клімату. Стимулювання впевненості в собі та мотивації до навчання, заохочення підтримки та співпраці з боку колег, формування позитивного ставлення колег,

заохочення незалежності та підвищення особистої автономії є важливими аспектами, які вчитель повинен враховувати, щоб полегшити шкільну інтеграцію цих дітей [2, с. 204]. Вчителям дуже важливо заохочувати зусилля особливих дітей, підтримувати їх, позитивно оцінювати у виконанні шкільних завдань, не створюючи стресових ситуацій.

Країни ЄС вже десятиліття практикують універсальний дизайн для інклюзивного навчання, який є еквівалентом універсального дизайну для навчання. Це структура планування та організації навчання, яка дозволяє фахівцям з інклюзивної освіти визначати педагогічні наміри, методи, оцінки та навчальні матеріали, адаптовані до різних учнів. Це універсальний та гнучкий підхід, який сприяє інклюзії та навчанню для всіх учнів, передбачаючи їхні різноманітні потреби.

Універсальний дизайн для інклюзивного навчання базується на трьох основних принципах, які полягають у пропонуванні декількох засобів:

- представництво
- дії та вираження
- зобов'язання.

Ці принципи в свою чергу поділяються на дев'ять керівних принципів. Вони пов'язані з державними програмами, як уможливлюють універсальний дизайн для інклюзивного навчання [2].

Щоб застосувати інклюзивно-педагогічний підхід у традиційному навчанні, можна варіювати спосіб подачі змісту, варіювати методи навчання або варіювати методи оцінювання. Можна впроваджувати різні рішення, такі як ті, що представлені в світових педагогічних практиках, щоб зробити курс більш інклюзивним. Наприклад, на заняттях можна розглянути: субтитри відео або надати письмову стенограму розповіді, використовувати засіб перевірки доступності Microsoft, щоб виявляти та виправляти проблеми учнів зі спеціальними можливостями (за наявності), а також покращувати читабельність матеріалу, запропонувати автентичні ситуації (для педагогічної

діяльності або оцінювання), запропонуйте для оцінювання різноманітні методи або підходи (самостійна робота або аудіовізуальна презентація, самооцінка, спільна оцінка або оцінка вчителем тощо), використати цифрову корекцію (звуковий коментар або екранну корекцію) [2].

Переваги переосмислення традиційного навчання за допомогою інклюзивного підходу є визначальним для підвищення якості роботи та викладання, для прихильності до рефлексивного підходу до своєї ролі педагога, а також скорочення індивідуальних запитів на проживання та логістику.

Для учнів з особливими потребами інклюзивний підхід передбачає:

- підвищення самостійності і мотивації;
- зменшення стресу, пов'язаного із запитом на проживання;
- і підвищення мотивації та відданості.

Коли йдеться про дітей з особливими освітніми потребами, також не слід нехтувати частим використанням системи заохочень, похвал, позитивного підкріплення, щоб заохотити і виділити найменші успіхи, спрямованість навчання на практичну діяльність. Більшу частину часу, коли європейські фахівці працюють з дітьми з особливими освітніми потребами, вони думають про завдання, розділені на менші, досяжні етапи, використання афективного навчання, адаптацію методів і засобів навчання, оцінки, а також про підтримку учня у становленні себе як члена групи [1, с. 195]. Крім того, необхідно добре організовувати групові заняття, що стимулюють спілкування і міжособистісні відносини (ігри, поїздки, позакласні заходи, спорт, командна діяльність), підтримувати дітей емоційно, використовувати просту мову, доступну учневі і його рівню розуміння. Важливим питанням є реагування на учня з фізіологічним розладом у класі. Наприклад, розміщення учнів із порушеннями зору за перші парти, поліпшення якості освітлення, адекватність методичних матеріалів - аспекти, які педагог не залишає без уваги при роботі з такими дітьми. Позиція фахівця з інклюзивної освіти повинна бути такою, щоб кожен учень міг бачити його, а в діалозі вчитель-учень вчитель повинен говорити, стоячи тільки

обличчям до учнів. Ще одна перспектива, яку не може не помітити вчитель, – це розміщення дітей з гіперактивністю та синдромом дефіциту уваги за перші парти, щоб не відволікати решту учнів та розміщувати їх поруч з учнями, які сприймаються колективом як позитивні зразки для наслідування [3, с. 516]. Заохочення будь-якої спроби спілкування, незалежно від його характеру, важливе для європейських фахівців у галузі спеціальної та інклюзивної освіти. Учитель повинен бути твердим, послідовним, використовувати розуміння і спокій як спосіб гасіння агресивного прояву учня, коментувати вчинок учня, а не його особистість. Вчителю бажано оцінити межу складності учня (не образити і не принизити його), використовувати доброзичливу міміку і відкритий настрій (не схрещувати руки і не хмурити погляд) [2].

В інклюзивному європейському підході всі учні вважаються однаково важливими, кожен має можливість цінувати свої якості, виходячи з передумови, що кожен учень здатний досягти чогось хорошого. Вважаємо, що не існує чітких інструкцій для інтеграції дітей з особливими освітніми потребами у загальноприйняту освіту. Ті, хто проявляють відкритість до цієї інтеграції, знаходять власні правильні стратегії. Кожна дитина має право на освіту і заслуговує на те, щоб їй дали шанс навчатися. Навчаючись разом, діти навчаються жити в суспільстві, приймати себе і допомагати один одному, коли це необхідно. Незначні відхилення від природних норм являють собою сильні бар'єри, які перешкоджають розвитку процесу інтеграції в загальноприйняте навчання дітей з психічними відхиленнями та/або поведінковими розладами. Необхідно в цій ситуації якомога швидше відмовитися від інерції, закладеної в освітній, культурній і соціальній діяльності, в якій беруть участь як діти-інваліди, так і їх сім'ї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васильєва Г. Організаційно-педагогічні умови формування методичної компетентності працівників освіти інклюзивної форми навчання. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2021. № 2 (106).

С. 194-211. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2021.02/193-210>

2. Пехарева А. С., Цегельник Т. М., Саєнко Ю. О. Застосування компетентнісного підходу в підготовці майбутніх педагогів початкової школи в умовах розвитку інклюзивної освіти: досвід країн Східної Європи. Інноваційна педагогіка (39). 2021. с. 203-206. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/12763>

3. Сидоренко В. В. Розвиток педагогічного акмепрофесіогенезу в умовах формальної і неформальної післядипломної освіти. Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти: монографія. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2018. 516 с. <https://surl.li/lsyzzu>

Кірова Д.О.

Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТІВ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Університети виступають осередками вищої освіти в Україні та відіграють дуже важливу роль у формуванні громадянської відповідальності молодого покоління. Університетське середовище має суттєвий вплив на розвиток активної громадянської позиції студентів, посилення ініціатив студентського самоврядування, розвиток волонтерства та активізацію участі молоді у місцевому самоуправлінні. Необхідно зазначити, що вища освіта – це певний простір для здійснення міжкультурного діалогу, а університети виступають майданчиками для взаєморозуміння між культурами та націями. Безперечно, вища освіта розвиває здатність до аналізу інформації, протидії маніпуляціям, розвиває критичне мислення, яке, в свою чергу, є основою демократичного суспільства.

В. Луговий, С. Сисоєва підкреслюють, що в умовах демократичних трансформацій українські заклади вищої освіти відіграють важливу роль у